

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Brassó, színház-utca 95. sz. a.,
I. em. hátul az udvarban,
hol a szerkesztő hétköznapi délelőtti
10-12 óra között.
Bolonya, Ester-utca 325. sz. a.,
hol minden délután található.
A lap szellemi részét illető min-
den közlemény, valamint
az előfizetési pénzek és hirdetések
bérmentesen ide küldendők.
Kéziratok vissza nem adtnak.

BRASSÓ

helyben házhoz hordva, v. vidékre
postán küldve:
Egész évre 7 frt; félévre 3 frt 50 kr
negyedévre 1 frt 80 kr.
Külföldre egész évre 20 frank.

HIRDETÉSEK DÍJA:
4 hasábos garmond-sorért 4 kr. (1-10 sor
helye 40 kr.) Nagyobb és többszöri hirde-
téseknek kedvezmény.
Minden egyes hirdetés bérmentesen 30 kr
Nyílt-tér sora 10 kr.
Hirdetések és nyílt-tér előre fizetendő

Politikai, társadalmi, közgazdasági, közművelődési és szépirodalmi lap.
MEGJELENIK HETENKÉNT HÁROMSZOR: KEDDEN, CSÜTÖRTÖKÖN és SZOMBATON.

Hirdetések felvételnek: Brassóban a kiadóhivatalban; Budapesten: Lang Lipót, Haasenstein és Vogler (Jaulus), Dukas és Mezei, Goldberger A., Eckstein Bernát; Bécsben: Daube G. L. s. társa, Haasenstein és Vogler (Otto Maasz), Schalek Henrik, Oppelt Alajos, Dukas M.; Berlinben: Rudolf Mosse; Frankfurtban: Daube G. L. s. társa hirdetési irodájában.

128. szám.

Brassó, Csütörtök, november 4-én.

II. évfolyam 1886.

A költségvetés.

A képviselőház szombati ülésében gróf Szapáry Gyula pénzügyminiszter beterjesztette a jövő évi költségvetési javaslatot.

A pénzügyminiszter expozéját komolyság és nyíltság jellemzi s ez az, a mi még az ellenzéket is meglepte.

A költségvetés nem a legkedvezőbb, sőt kedvezőtlenebb a múlt évinél s mindazonáltal, bármily ellentétesnek is látszassék, a pénzügyi helyzet javulása kétségbevonhatatlanul konstataható. A deficit a jövő évben majd kilencz millióval nagyobb, mint az idei. S épen ez az, a miért nagy súlyt kell fektetnünk a pénzügyminiszter beszédének nyíltságára és leplezetlenségére.

Csak azt a bajt lehet orvosolni, a melynek diagnózisát megállapítottuk. E szempontból indult ki a miniszter is, a ki e tekintetben a legvérmesebb ellenzéki reményeken is túltett.

A miniszter nem csak az 1885. évi zárszámadási eredmények minden főtételének tüzetes idézetével világosítja meg a helyzetet, hanem a folyó év kilencz első hónapjának pénzügyi eredményeit is bemutatja, a jövőben keresztülvendő intézkedések kilátásairól pedig oly világos képet tár a nemzet elé, mely semmit sem leplez és szépít, hanem inkább a már elért pozitív eredményeknek is mögötte marad s az előirányzatokat ad minimum redukálva, a kiadásokat pedig jó bőven mérve, minden jövőbeli csalódásnak ugyszólván lehetőségét is kizárja.

Az előterjesztés legörvendetesebb felét azok a valóban örvendetes számadatok alkotják, a melyekből az 1885. évi bevételek több és nevezetes pontjánál a pénzügyi helyzet egészséges fejlődése tűnik ki. Mert a midőn egyetlen év bevételei az előirányzat javára 7.600,000 forint emelkedést tanusítanak s viszont a bevételeknek öt millió forinttal való hátramaradását az államjavak csekélyebb mértékben történt eladásával és a vámbevételek csökkenésével lehet indokolni: a pénzügyi helyzetnek, a pénztári végösszegek hátrányos arányai mellett is, határozott javulását lehet konstataálni, kivált akkor, a midőn az összkidások, az általános fejlődés fokozott követelményeinek megfelelően majdnem kilencz milliónyi többkiadást

követelnek, a folyó évi szükséglettel össze-mérve.

Nem szabad továbbá felednünk azt a körülményt, hogy az általános közgazdasági pangás és evvel járó vámbevételi apadás, meg a vámháboru természetes következményei mellett, a közösgyi s különösen hadügyi kiadások emelkedése is igen hangosan beszélő magyarázatot szolgáltatnak ama „visszaesés” számára, a melyet a pénzügyminiszter egész őszintén elismer, de a melynek orvoslására nézve a megfelelő segédeszközökről is kész gondoskodni.

S ha még hozzávesszük mindehhez azt a tényt, hogy míg az előző évek előirányzatai olykép valának készítve, hogy pár év alatt a huszonkét milliós póthitel vált elkerülhetlenné, míg a jövő évi költségvetés hiányának emelkedését az a komoly elhatározás és őszinte törekvés okozá, hogy ily póthitel többé szükségessé ne válhassék: akkor valóban a hiány fokozódását csak látszónak kell mondanunk, illetőleg nyílt föltárását kell látnunk és elismernünk benne annak a helyzetnek, a mely az előző évek alatt, bár leplezetlen, tényleg szintén megvolt.

A miniszter megállapítván a diagnózist, reámutat egyszersmind az orvosságra is, melylyel a bajon segíteni akar. Mily arányban s mértékben fog e számítás a helyzet előnyére válni, az számokban kifejezve még bizonytalan. De az mindenesetre örvendetes, hogy magoknak az államvasutaknak, valamint a dohánnyjövődéknek bevételi emelkedésére már ismét lehet számítani, mi a közgazdasági helyzet általános javulásának és a belterjes gazdasági termelés fejlődésének biztos fokmutatója. Kevésbé kecségető a pénzügyminiszter tervei sorában az a célzat, mely általán a kiadások redukeziójára irányul.

A miniszter az állam kiadásait akarja csökkenteni. Ez vajmi nehezen fog menni. Hisz a kiadások, egyes tételeket kivéve, már is a minimumra vannak redukálva. De ha azon egyes tételeket fogja redukálni, bár nem szívesen, abba is bele fog nyugodni a nemzet.

Hisz nemcsak mi szenvedünk ezen deficit betegségben. Nézzük a kontinens bármely államát.

Olaszország még a múlt évben meglehe-

tős plussal zárta le költségvetését. Ma e plusz átváltozott több millióra menő minussá.

Német-, Francia-, Angol- s Oroszország, szóval a kontinens összes államai mind növekvő deficittel küzdenek. Az általános gazdasági válság s e mellett az óriási hadügyi szükségletek mindenütt egyrészt a bevételek csökkentését, másrészt a kiadások növekedését vonják maguk után, a melyekkel szemben a leg-erélyesebb kormány is — pedig a Tisza-kormány elég öntudatos és erélyes — tehetetlen. Ha egyszer átéljük ezen átmeneti korszakot, változni, javulni fog a helyzet.

Addig nem szabad visszarettennünk semmi áldozattól, hazánk s nemzetünk jóléte követeli.

Román lapszemle.

Meg van a nehéz kérdés fejte! A „Tribuna” megfejtette, hogy kié Erdély. Mondjatok le ti magyarok s engedjétek, hogy Erdély legyen, a mint mindég volt, az erdélyieké.

Ime miért kellett öt hosszú vezércikket megírni! Tehát csináljuk vissza az uniót, azaz, hogy szaksuk szét országunk egyik alaptörvényét és akkor szent lesz a Tribunával a békekesség. Nem lesz. Azután csinálni kell Erdélyben a régi volt három politikai nemzet helyett négyet, a négy bevett vallás mellé még hármat. Négy politikai nemzet, hét bevett vallás. Így aztán minden rendben lesz. Még sem. Azután meg kell számlálni fej szerint a nemzetiségeket és azon városokból s vármegyékből, hol Róma ősfiai többségben lesznek, azokból ki kell költöztetni legelőbb a szászokat, talán Saxoniába, azután a magyarokat a Tiszán át kell költöztetni. A székelyeket itt lehet hagyni, azokból pompás kurkánok, pulykattollas oláh katonák válnak. Így már csak meg lesz a „Tribuna” szíve nyerve! Aligha lesz.

Most már miért tartanak az erdélyi románok külön országgyűlést Alba-Julában — Gy.-Fejérvárt? Hiszen pompás vasut van Bukarestig. Ma még csak az erdélyi román tudósok járnak a bukaresti tudós társaság gyűlésére, akkor a képviselők is oda menének a Tiszától a Czenkig mind egy szálig. Mind tiszta vérű román ivadék.

Bukarestben pedig szívesen építenének egy új országházat, a budapesti országház építését pedig rögtön abba lehetne hagyni. Ime a tiszta haszon! Azért a kicsike Erdélyért s meg Magyarország tisztántuli részekéért egy néhány millió haszon, megtakarítás a budapesti abbahagyott országházon. Bajos dolog sa-

A „BRASSÓ” TÁRCZAJA.

A szegénység átka.

— Regény. —

Írta: Brankovics György.

(Folytatás).

(28) Dallos Pistán beteljesült a jó kívánság. Jutka olyan rendszerető s dolgos menyecske lett, hogy csakhamar mintaképül állították őt fel a falu férfiai. Nem volt menyegző, a hol nem ő főzött volna, s e mellett anyjától örökölt gyógyfü-ismereteit is kellőképen értékesítette. Főgondját azonban Pista képezte, a ki tetőtől talpig tisztán s arcán a megelégedés kifejezésével őrizte nyáját, a melynek tíz darabja már a sajátját képezte.

Annál elégedetlenebb volt azonban önmagával s a világgal Loránt, a ki az egész telet visszavonultan töltötte el romhányi kastélyában. Hermin levelei földerítették néha-napiján perczeit, de megbántott szerelme annál erősebben követelte aztán jogát s állapota annál türehtetlenebbé vált.

Loránt elhatározta végre, hogy inkább örökre szakít a bűdöstői Ordasyakkal, de bizonytalanságban nem él tovább. Hiszen több szép leány is van még a megyében, s ha itt nincs, nagy a világ, lesz valamelyik zugában. Azután a tarkövi Ordasyak csak nem fognak a bűdöstőiaktól kegyelmet esedezni!

Ilyen s ehhez hasonló gondolatokkal az agyában egyszerre ott termelt Loránt a bűdöstői kastély udvarában. Fogadtatása épen nem volt olyan, hogy kedélyének hullámai lecsillapulhattak volna.

Miklós báró. Hermin s valami idegen ur a szandai vár alá sétáltak a vadászkastélyba. Loránt dühöngött s utánuk rohant. — Szegény Loránt, annyi töprengés, bánat s harag után egy oly óra várt rá, melyben a valódi szívfájdalom elnémitá szemrehányásokra kész ajkait.

A vadászkastély gyönyörű tölgyek által körüvezve, egy kis tisztáson állott. E tisztáshoz érve, Loránt lábai felmondták a szolgálatot; a földhöz ragadtak.

Hermin ott ült, egy könyvben lapozgatva, az erkély asztala mellett, s puha vállán egy idegen, csinos barna ifju nyugtatta fejét.

Loránt szívét a féltékenység karmai marezangolták s ha oldalt az öreg Miklós bárót észre nem veszi, önmérsékletét bizonyosan elvesztette volna.

Az idegen ifju pillantá meg Lorántot legelőször s a szemek e találkozására tisztességes hadüzenetnek is beillett volna.

— Loránt, te itt?! — kiáltá egyszerre Hermin s az erkély lépcsőjén fölhaladó ifju elé futott.

— Nos, megkaptad leveletem? — kérdé Miklós báró, nem minden zavar nélkül.

Ha megkaptam volna, — válaszola Loránt.

Hermin kezét hidegen elbocsátva, — akkor talán nem lennék itt.

— Arra kértél levelemben, hogy látogass meg. Váratlan vendége van házuunknak. László bátyám még el s ez ifju itt, fia: Ordasy Kázmér.

A két ifju hidegen köszönté egymást.

— Valóban, — szóla idegen kiejtéssel Kázmér — igen örvendek s boldognak érzem magamat, hogy magyar rokonaimat színről-szinre láthatom. Képzetelem ugy is önökkel foglalkozott gyermekségem óta, s ha atyámtól nem is sajátítottam el tökéletesen az önök szép nyelvét, az bizonyára nem rokonszenvem, hanem a gyakorlat hiányának róható fel.

Loránt nem felelt; Herminre tekintett s szemei megnevdesültek.

— Kedves nagybátyám! — szóla végre, a csendet megtörve s Miklós báró kezét megragadva Loránt. — Nem tudom, mit határozott vagy mit fog határozni s nem is kérdezősködöm a felől; de kijelentem, hogy ha Hermin hiszi még, hogy boldoggá tehetem, összes birtokait László bátyja vagy annak fia rendelkezésére bocsáthatja. Én elég gazdag vagyok, jövőjét biztosíthatom.

Hermin meghatották Loránt mély érzelemlől tanuskodó szavai, de szólni nem tudott, mert hazudni nem akart.

(Folytatása következik.)

tírat nem írni, mikor a „Tribuna“ vissza akarja adni Erdélyt, hogy legyen, a mint mindig volt.

Jól meggondolta a „Tribuna“, hogy abban a régi Erdélyben minő szerepe volt az oláhságnak. Azt akarná visszaállítani? Nem úgy érte ő azt. Mi pedig ilyen hóbortos tudakosságra egy piczulat sem vesztegetünk. Ki az unió ellen izgat, azzal nem szokás sem Romániában, sem Magyarországon komolyan szóba állani. Tudjuk-e tehát, hogy kié Erdély? A „Tribuna“-ból nem s nem is vártuk tőle, hogy erre megtanítson. Szívünkben van az írva s ezt onnan a „Tribuna“ nem fogja kiírtani.

Nagy keserűség szállta meg mind a Tribunát, mind a Gazetát, azért a tizezer forintért, melyet K. Küküllőmegye, egy képviselő tagon kívül, egyhangúlag megszavazott az erdélyrészi magyar kultur-egylet javára. Tehát úgy kellett volna, hogy a belügyminiszter egyetlen embernek adott volna igazat és egy egész megyét elutasított volna, ne engedte volna meg, hogy ez a megye közművelődési célra magát önként megadóztassa.

Ez valóban pompás alkotmányos eljárás és törvény-tisztelet lett volna. Egy Macaveiu Juonnak, egy Mocsárynak igazok van; de egy nemzetnek nincs. Miért is akar az a magyar nemzet összeréjén mivélődni! Miért nem követi annak a Macaveiu Juonnak és annak a Mocsáry Lajos uraknak bölcs tanácsát. Már mi még a bukaresti országgyűlés tárgyalásaiból is azt tanultuk, hogy ott is a többség szava dönt, a kisebbség pedig megelégszik azzal, hogy lapjaiban üti-vert a többséget; — de mikor ennél többet akar; akkor a batausok veszik át, nem a szót, hanem a csomagot, a bunkós botot. — Azt is látjuk, hogy nagy száka az a magyar kultur-egylet a „Tribuna“ és „Gazeta“ szemeiben; de tehetünk-e mi arról, ha a száka úgy bele ment a szemükbe, hogy attól többé tisztán nem láthatnak? Huzassák ki onnan s mindjárt látni fogják, hogy a kultur-egylet nincs s nem is lesz kárára a románságnak. Erről azonban, míg a vakgyűlölet szálkája szemükben van, hiába beszélünk. Nálunk most csak a maghiarise-ára kiabálás járja. A kiabálásról pedig azt mondja egy cigány példabeszéd, hogy: „Mikor beszélsz ne kiabálj, mert ha kiabálással házat lehetne építeni, akkor minden tapsifüles házat építene.

Czenkalji.

Szögbeverések*)

a „Brassói magyar polgári kör“ zászlófelavatási ünnepélye alkalmával.

A király ő felsége nevében az első szöveget gróf Bethlen András főispán nr. üttötte be, e szavak kíséretében: „Uraim, ő csász. s apostoli kir. felsége legkegyelmesebben megengedte, hogy e szöveget nevében beverjem. E királyi kegy jele annak, hogy ő felsége e polgári kör működését méltánnyal fogadta. Azért egyesüljünk uraim e felkiáltásban: „Éljen a király!”

A zászlóanya Folyovits Miklósné ő nagysága: „Munkára fel, ne vesztegelj!”

Tisza Kálmán miniszterelnök ő exciája nevében gr. Bethlen András főispán ur veri be a szöveget. Szintugy gr. Széchenyi Pál kereskedelmi miniszter nevében, ki a brassói polgárságnak mindig hű támogatója volt.

Trefort Ágost közoktatási miniszter nevében Koós Ferencz kir. tanácsos tanfelügyelő ur: „Trefort miniszter ur ő méltósága nevében, ki üdvözlétét küldi és kívánja, hogy e polgári kör évről-évre gyarapodjék és fontos missióját, hazánk keleti részén elérje és hivatásterületre is töltse.”

Gróf Bethlen András főispán ur ő méltósága: „Midőn saját nevemben verem be e szöveget, őszinte szívből kívánom, hogy mindenki megtehesse kötelességét saját körében, mert a haza csak így virágozhatik fel!”

Bernárd Pál cs. kir. közöshadseregbeli tábornok (német nyelven): „A hadsereg nevében, az egyet felvirágoztatására!”

Gróf Bethlen Gábor főispán a kultúregyleti elnök ur nevében Sztérényi József lapszerkesztő: „A haza minden előtt!”

Sztérényi Gyula kir. táblai tanácselnök nevében Koós Ferencz kir. tanácsos veri be a szöveget: „A haza szabadságának legszilárdabb alapja a törvények tisztelete. Kívánom, hogy e lobogó alatt ilyen honpolgárok sorakozzanak hazánk szabadságának védelmére.”

Koós Ferencz tanfelügyelő, kir. tan. ur: „A ki tesz és küzd a hazáért, az elnyeri a pályabért!”

Roll Gyula kir. tanácsos alispán ur: „Brassó vármegye nevében azon kívánnival, hogy tisztelet, sze-

retet és testvériség éljen közöttünk, a nemzetiségi tekintetek mellőzéseivel.”

Brennerberg Ferencz polgármester (német nyelven): „Egyetértés a kapocs, mely a polgárságot a haza üdvére irányuló együttes tevékenységre bírja.

Molnár János ref. lelkész: „Az első isteni tisztelet az ima, második a munka, legyen ez emlékünke bevéssze, hogy így viruljon a család, egyház és a polgári társaság.”

Tompá Sándor főjegyző: „Kívánom, hogy lengjen e zászló mindig és minden órában és hirdesse a brassói magyar polgárság lelkes hazafiságát!”

Muray Lajos vesztégtintézeti felügyelő: „A m. kir. vesztégtintézetek nevében.”

Gencsy István kir. adófelügyelő: „A polgári kör munkássága érje el a fejlődés legmagasabb fokát.”

Himesch Ferencz városkapitány: „Mögest Du stets ein stolzes Banner sein für die schönsten Bürgertugenden: Gemeinsinn und Vaterlandsliebe, — zu Kronstadts Ehre und zum Ruhme des Vaterlandes.”

A kultúregylet nevében Dr. Haller Károly: „Rokonlelkek együvé tartozásának e szép jelvénye legyen közművelődésünknek is terjesztője.”

Hintz Ernő a német dalegylet nevében: „Arbeit ist des Bürgers Zierde, Segen ist der Mühe Preis.”

A kereskedelmi és ipar egyet nevében Köni-ges J.: „Arbeit ist des Bürgers Ehre, Gebe Gott dass sich vermehre.”

Magyar kaszinó nevében Lázár Gerő: „Testvériség, összetartás, önzetlen hazaszeretet.”

Nagy István, mint az iparos ifjak együletének elnöke: „Miénk a múlt és jelen. Tiétek a jelen s jövő. A munkában utánunk ti következtek. Legyetek különbek mint atyáitok valának. Ez óhajításunkat hallgassa meg az ég!”

Bisztray Károly törv. bíró:

Légy üdvöz te szent haza,
Melyet a honfíkar híven oltalmaz.”

Vizy József törv. bíró: „Ipar nélkül nincs állami jólét.”

Zachariás J. csendőrszázados: „A m. kir. honvédség és csendőrség nevében.”

Dr. Fabritius József brassói főorvos (német nyelven): „A polgárság felvirágoztatására.”

Dr. Weiss Ignác: „Legyen e zászló nemesak a munkának, hanem a hazafiságnak is jelképe.”

Dr. Kabdebo Ferencz: „A múlté a fegyverek dicsősége, a jelen és jövő az iparos kezeké.”

Rombauer Emil főreáliskolai igazgató: „Három színe van nemzeti lobogónknak, de mindhárom egy eszmének, a hazaszeretnek kifejezője. Szolgálja ez új lobogó is mindenkor e nagy eszmét, vezéreljen igaz, önzetlen hazaszeretetre.”

Orbán Ferencz középkeresked. isk. igazgató: „Az iskolákkal szemben légy a hű szövetség jelképe mindazon eszmék terjesztésében, melyek nemzeti dicsőségünkre vezérlelnek.”

A „Brassó“ szerkesztősége nevében Sztérényi József lapszerkesztő: „Munkásság az erény forrása.”

Kopancs Ödön távirafőnök: „E zászló az egyetértés jelvénye, az egyetértés a polgári erények legszebbike, legyen e kapocs az, mely a magyarságot egyesítse!”

Kenyeres Károly: „A társadalom jóléte a polgári erényeken alapszik.”

Sztérényi Soma: „Szabadság, egyenlőség, testvériség!”

Benkő János a sepsi-szt. györgyi dalárda nevében: „A ki megteszi azt, a mit tehet, megtette azt, a mit kellett.”

A hosszufalusi iskola nevében Bede tanító: „Hass, alkoss, gyarapíts s a haza fényre derül!”

Nagy István: „A haza és nemzet szeretete nevében.”

Brossek Antal: „A munka nemesít.”

Papp Ferencz: „Tett az idő mértéke.”

Dávid Benő: „Küzdelem és munka útján lehet boldog a szép magyar haza.”

Folyovits Miklós: „Szívből kívánom a polgárság gyarapítását!”

Königes János (németül): „Az ipar felvirágoztatására.”

Moór Gyula brassói evang. magyar lelkész: „A vallásosságtól áthatott erkölcsiség és a magyar nemzeti érzületől áthatott hazafiság, országunk polgárságának két legfőbb szükséglete korunkban. Törekedjenek ezek után a polgári kör tagjai; ez a munka is nemesít, nemcsak, hanem boldogít.”

Járossy János (hosszabb beszédben): „A magyarság tömörsülésére s a békés együttélés fejlesztésére.”

Ezenkívül még számos szögbeverés volt, melyeket azonban tudósítónk föl nem jegyezhetett. — Az utolsó szöveget Nagy István a polgári kör elnöke üttötte be következő szavakkal: „E nemzeti zászló alá sorakozva, küzdve, haladjon előre a brassói magyar iparos polgárság.”

Evi jelentés.

Az „Erdélyrészi magyar közművelődési egyesület“ brassómezei fiókegyletének 1886. október hó 17-én tartott első rendes közgyűlésén felolvasta Sztérényi József.)

(Folytatás.)

1886. október 23-án tartott ülésében két fontos határozatot hozott választmányunk. Kimondotta annak szükségét, hogy a helyi magyar politikai lap, a „Brassó“ a kultur-egylet részéről minden lehető erkölcsi támogatásban részesíttessék. Kimondotta, hogy e lap, melynek fiókegyletünk alakulásában oroszlan-része van, mely teljesen egybeforrt magyarságunkkal, a fiókegylet hivatalos lapja legyen, hogy a központ útján hasonló erkölcsi támogatásra hívassanak fel Fogaras, Nagy- és Kis-Küküllő és Szebenmegyék fiókegyletei, melyek területén ez az egyedüli magyar lap; hogy ez által nyújtassék erkölcsi támogatás azon lapnak, mely az erdélyi sajtóban a legfontosabb misszióval bír. Igaz, hogy e segély vajmi kevés. De másban részesíteni nincs módunk. E lapot emelni, erősíteni mindnyájunk érdeke, mert az ő növekedtével egyenes arányban áll a mi gyarapodásunk. Hogy kultur-egyletünk tekintetében e lap mily üdvös működést tanúsított, arra nézve legyen megengedve a központi igazgató választmány fennebb hivatolt évi jelentésére utalnunk.

Az október 23-iki ülés második fontos határozata szintén közművelődési, t. i. felolvasások rendezése.

Célunk volt közérdekű felolvasó estélyek rendezése által egyrészt emelni a társadalmi életet, sűrűbbé tenni az egymással való közlekedést, másrészt pedig kulturát terjeszteni. A tél folyamában tartattak is felolvasások, melyek mind szép számu közönséget vonzottak. Különös fontossággal bírnak ily felolvasások épen a hétfalusi csángók között, a hol azokat az idei télen is szándékunk tartatni.

Egy negyedszázadnál régebb idő óta működik Brassóban egy magyar dalegylet. Huszonnyolcz éve hirdeti a költő szavát: „Da'ában él a nemzet!”

Huszonnyolcz év óta működik tisztességben, becsületben, bírva mindnyájunk szeretetét s nagyrabecsülését.

A „Brassói magyar dalegylet“ hézagot pótló intézmény. Hisz nélküle e százados város falai között nem hangzanék magyar dal. E dalegyletet teljes erőnk-ből támogatni hazafias kötelességünk. E támogatást méltán meg is érdemli. A kultúregylet helyi fiókja meg is adta azt neki. 1885. október 23-iki ülésünk-ből felhívást intéztünk magyarságunkhoz a dalegylet pártfogása ügyében. Jól esik konstatálnunk, hogy e felhívásunk nem volt pusztában elhaló hang. Azóta kitűnő dalegyletünk a kultúregylet védőszárnyai alatt működik a magyar dal nemesítésére, a magyar zene ismertetése- s terjesztésére, mindnyájunk épülésére és egyik méltó büszkeségére.

Magyar tekintetből igen nagy jelentőségű azon mozgalom, melyet a brassómezei magyar evangélikus egyházközségek önálló magyar esperesség alakítása s egy magyar ev. gyámintézet létesítése tárgyában megindítottak.

Figyelmünket e mozgalom ki nem kerülte. S örömmel vettünk tudomást róla, hogy a magyar esperesség már ez év május havában megalakult s ezzel a magyar evangélikus egyházak a szászok befolyása alól emancipáltak. Reájok nézve ezzel új korszak kezdődött. Hogy az minden tekintetben áldásos legyen, — szívünkben kívánjuk.

Még egyetünk alakulása előtt kezdeményeztetett egy új, tisztán humanisztikus egyet létesítése. Ez egyet célja a szegény magyar iskolás gyermekek ruhával s könyvekkel való segélyezése. Magyar iskoláink eddig nagyon érezték ennek hiányát. A tantestületek, egyes lelkes emberbarátok segélyeztek ugyan évenként több száz ily szegény és árva gyermeket. Ámde mindamellett még néhány száz magyar gyermek maradt segély nélkül, a kik rendszerint épen e segély hiánya miatt hanyagolták el az iskolát. A könyörület műve volt ez új egyet, mely a lefolyt hetekben tényleg meg is alakult mintegy száz taggal s meg is kezdte működését.

Igaz, hogy a kezdeményezés nem a mi egyetünk-ből indult ki. Ámde az alakulásban részünk van. Még mult évi augusztus 21-iki ülésünk mondotta ki ezen egyet alakulásának szükségét, valamint azt, hogy ez a kultúregylet védőszárnyai alatt működjék.

Első bemutatója a tél beálltakor lesz, a midőn minden lehető meg fog tenni arra nézve, hogy men-nél több szegény gyermek részesüljön segélyben. A brassói magyarság áldozatkészségére számíthatunk ez esetben is.

(Folytatása következik.)

*) Mult számunkból tárgyhalmaz miatt kimaradt. Szerk.

Küküllőmegyei rovata.

Segesvár, 1886. október 28-án.

— Tanügy. —

Az iskolai év megnyitásával a megyei tanítóegylet is újult erővel fogott hozzá munkásságához. Fiókköreink egymásután tartják gyűléseiket. Közlebb-ről e hó 25-én a segesvári fiókkör tartotta meg őszi rendes gyűlését Pipén, a kör tagjainak csaknem teljes száma jelenléteben. És ez a teljes száma megjelenés annál inkább kiemelendő, mivel köztudomás szerint állami tanítóink a jelen év kezdetén kiadott miniszteri rendelet értelmében semminemű napi- és fuvardijokban nem részesülnek.

Rohn Nándor fiókköri elnök nyitotta meg az ülést, munkára s kitartásra serkentő tartalmas beszéd mellett, mely beszéd láthatóan jó hatást tett a jelenvolt tagokra és éljenekkel fogadtatott.

Ezután pipei tanító Gyulai Ferencz tartott gyakorlati tanítást a IV. osztályos tanulóknak a közönséges törtétekből. E tanítás élénk vitát keltett, melyben csaknem az összes tagok részt vettek s végül a vita eredményeképp ki lett mondva, hogy az, eltekintve némely lényegtelen hiányoktól, — sikerült tanítás volt. —

Ezután következett két felolvasás. Az egyiket Kovács Nándor sárpataki tanító tartotta „Népiskolai egészségügy” czimen. E felolvasás sikerült képét adja egy minden tekintetben elhanyagolt rossz iskolának s kötelességéről teljesen megfélekedett, hivatásáról még csak sejtélemmel sem bíró tanítónak.

Az ellentét felmutatása által akarja levonni a jó iskola és tanító kellekeit. A felolvasott mű írójának szabatos, magyaros, irányáról s élénk megfigyelő tehetségéről tesz bizonyosságot.

A másik felolvasást Gábor Dénes fehér egyházi áll. tanító tartotta. Ismertette a Gyertyánffy-Emeri című Dr. Kis-Falusi iskolások könyvét. A könyvnek beható tanulmányozásáról tanuskodó részletes ismertetés után azon nézetének ad kifejezést, hogy az osztatlan falusi népiskolákban több sikerrel használható tankönyv aligha van tankönyv irodalmunkban.

E könyvben mindaz benne foglaltatik s könnyen felfogható módon tárgyalatik, a mit iskolás gyermekeinknek tudni kell. Sőt tekintettel arra, hogy az ismeretek olvasmányok alakjában vannak adva, mint olvasókönyv még a felnőttek, iskolából már kikerültek által is haszonnal forgatható.

Felolvasónak a beható ismertetésért köszönet szavaztatott s egy tett indítvány folytán meg fognak tétetni a kellő lépések az iránt, hogy a minden tekintetben kifogástalan könyv, a megye területén levő osztatlan népiskolákban minél nagyobb elterjedést nyerjen.

Ezután még többé kevésbé fontos keblü ügyek láttattak el a jelenvolt tagok élénk érdekeltsége közt, úgy, hogy a gyűlés csak délután két órakor zárt be.

Gyűlés után Székely Zsigmond pipei lelkész és egyesületi tag urak vendégszerető házában jöttünk ismét össze, hol a barátságos fogadtatás még csak emelte a különben is emelkedett kedélyhangulatot. Igen természetes, hogy a magyar természet itt sem tagadta meg magát s még inkább a felköszöntök, melyek semmiképpen sem akartak megszűnni.

Felköszöntettek: Horváth László megyénk érdemeiben gazdag tanfelügyelője, Rohn Nándor egyesületi elnök, az egyesületi fiókkör tagjai s főképp annak csaknem teljes számban megjelent nőtagjai stb.

A barátságos együttlének csak a közeledő est vetett véget, a mikor is azzal a tudattal váltunk el egymástól, hogy jó munkát végeztünk, mert nemcsak kölcsönösen tanultunk egymástól, hanem — a mint ez alkalommal is tapasztalni alkalmunk volt — tömeges megjelenésünk által iskolaügyünk iránt a vidéken a figyelmet felébresztettük s annak fontosságát előtérbe helyeztük.

Adjon Isten, hogy a kedvező eredmény el ne maradjon!

S. E.

Egyletek.

A brassói magyar dalegylet szombaton 1886. november 6-án tartja a „Nr. 1.” nagy termében Frank Lipót karnagy ur személyes vezetése alatt a harmadik egyesületi évben harmadik rendes, tánczczal egybekötött zárkörű dalestélyét, következő változatos s szép műsorral:

- 1) Nyitány a városi zenekar által.
- 2) „Nemzeti zászló” Huber Károlytól; előadja a férfiak.
- 3) Egyveleg ábránd a „Hymnus,” „Szózat” és „Lengyel dalok” felett (világosi fegyver letétel.) Szerzette és tilinkón előadja: Nagy Jakab ur.

4) „Dalsokor” Nikolics Sándortól, előadja a vegyeskar.

5) Schubert „Aufenthalt”-ja magyar fordításban. Bariton-solo előadja Goldmann Ignác ur.

6) Ábránd „Magyar népdalok” felett. Harmoniumon előadja Jaschik Gyula ur. (A harmoniumot t. Malcher Mór ur szíveskedett kikölcsönözni.

7) „Árválányhaj,” szövege Petőfitől, zenéje gr. Festetich-től; előadja a férfiak.

8) „A gulyás.” Népdalegyveleg, dallama báró Bánffy Györgytől; zenéjét írta Gunesch Károly; előadja a férfiak.

9) „Margitszigeti fülemülék,” ábránd magyar népdalok felett. Szerzette s tilinkón előadja: Nagy Jakab ur.

10) „A törpék.” Keringő Nentvichtől; előadja a vegyes kar.

11) Záradék a városi zenekar által.

12) Táncz.

A meghívó előmutatása mellett belépti jegyek válthatók az előadás estéjén a pénztárnál.

A t. pártoló tagok két-két tisztelet-jegyet kapnak. Ujjonnan jelentkező pártolók már ezen estély alkalmára részesülnek a fenti kedvezményben harmadévi illetményök (1 frt) befizetés mellett; jelentkezhetni a „Dalegylet” bármelyik működő tagjánál.

Nem pártoló részére belépti-jegy 1 frt, család-jegy három személyre 2 frt 50 kr.

Az estély kezdete tekintettel a műsor hosszúságára pont 8 órakor.

Egyfelől törekvő egyetünket, másfelől t. Nagy Jakab ur művészies játékát a legmelegebben ajánljuk magyar közönségünk pártoló figyelmébe s e helyen is felhívjuk az estély tömeges látogatására.

Irodalom.

A városunkban is széles körben ismert E. Kovács Gyula, nagy művész hazánk fia, a Petőfi-társaság tagja, következő felhívást bocsátotta ki:

Schiller *Stuart Mária*ja magyar fordításban.

„Valami elragadó van e magas lelkesedési beszédekben!”
Vörösmarty: Széchenyi „Kelet Népé”-ről.

Schillert nem szeretni annyi, mint Schillert nem ismerni.

Schillert jól ismerni annyi, mint rajongó szeretettel csüngen szívesen a költészetén.

A mi a magyarnak Petőfi: az a németnek Schiller.

Heine dalköltészetében kétségkívül találunk rokon vonásokat Petőfi költészetével; de valamennyi német költő között mégis a Schiller lelkülete az, mely legközelebb áll a mi Petőfink viharban és napsugárban fürdő lelkületéhez.

Avagy nem mindketten az emberiség legdrágább léteideikeinek voltak-e első sorban lánglelkű apostolai?

Nem a szabadság, szerelem világra szóló dalnoka-e a mi Petőfink?

Nem a szabadság, szerelem lobogó erélyű szószólója-e a német Schiller?

Ugyanaz a nagyheví lelkesedés, ugyanaz a tiszta, forró szenvedély, ugyanaz a „csupa szív” természet buzog mindkét lángelme műveiben.

Megrágad, elolvaszt, fölmagasztal mindkettő.

E magas költői tulajdonok szilárd — mert szívek épült — talapzatán nyugszik Schiller megingathatlan népszerűsége.

Ez ellenállhatatlan sajátosságok jogán trónol ő egy század óta már a népek szíveinek szentélyében s lett a nők, az ifjúság bálványozott kedvence.

Róla, egyik legnépszerűbb drámájáról lévén szó, fordulok különösen hozzád, hazám mindkét nembeli ifjúsága!

Am ténferegjenek előttünk a nyers materializmus szörnyszülöttei; kavarogjon a Zolák minden nemesebb hevületet elsodró műveinek szennyes áradatja: emel-jetek-égre homlokotokat, függeszszétek szeméiteket a földgömb szépirodalmának világító tornyai: Shakespeare, Goethe, Schiller, Petőfi dicsfényben égő alakjaira! Lessétek ajkaik mozdulását, nyissátok meg szíveiteket, hagyjátok beleömlani az örök igazságok hűsen buzogó forrásvizéit! Ezek megőrzik kedélyetek üde frissességét, megmentik a kor légkörét telítő szellemi kóranagyok- és ragályoktól; megvesztegetellen fogékonyásban tartják bensőtök melegágyát egy feltarthatatlanul közeledő „jobb kor” ujáteremtő eszméinek befogadása és kisarjasztására.

Ama világító tornyok egyike remekművének magyar fordítását nyujtom szeretettel felétek!

Fogadjátok szívesen! Olvassátok figyelemmel!

„Stuart Mária” 12—14 ivnyi kötetben, díszes kiállításban f. évi december hó végén fog megjelenni.

Előfizetési ára: füzve 1 frt 20 kr. Az előre fizetőknek a kötet bérmentve küldetik meg.

Gyűjtőknek 8 aláíró után tiszteletpéldány szolgáltat.

Az ivatek és pénzek mielőbb küldendő Magyar Mihályhoz, Kolozsvár, b.-közép-utca 33. sz.

Kolozsvárt, 1886. október hó.

E. Kovács Gyula,
a Petőfi-társaság tagja.

Helyi és vidéki hírek.

Philharmoniai hangverseny. Holnap pénteken a „Nr. 1.” nagytermében a philharmoniai társaság hangversenyét adja következő nagyérdékű műsorral: 1) Beethoven Pastoral — symphoniája. 2) Vieuxtemps gordonka hangverseny, zenekarkísérettel; előadja Pöschl E. ur. 3) Wagner Richard Tannhäuser-nyitány. Nagy érdeklődéssel nézünk a nagyszabású hangverseny elé, melyet a közönség is bizonyára megérdemelt pártolásban fog részesíteni. Jegyek kaphatók este a pénztárnál s előzetesen Zeidner könyvkereskedésében.

Német színház. Dorn harmadik bérletét kedden L'Arrongenak egy újabb négyfelvonásos vigjátékával „Der Weg zum Herzen” nyitotta meg. Nagy várakozással mentünk a színházba; sajnos, hogy ebbeli reményünknek sem a darab, sem annak előadása meg nem felelt. A darab vontatott menetű, nehezen indul, nem is érdekes, inkább bohózat, mint vigjáték, címével tartalma alig van összefüggésben s csak egy-két sikerült jellemben árulja el a „Mein Leopold” s „Hasemann's Töchter” hirneves szerzőjét. Az előadás is, miután többen a szereplők közül szerepeiket nem tudták, nem volt az eddigiek színvonalán, mi helyenként igen kinos benyomást tett. Csak Spiller k. a.-t s még inkább Nadler urat nagy színpadi routine-jával kell dicsérőleg kiemelnünk; kimagasló játékuk nyílt jelenetben is gyakran megérdemelt tapsokra talált. A közönség egészen megtöltötte a színházat.

Uj jegyző. Püskerecz községe a napokban szolgabírói úrnok Lukács Károly urat választotta meg jegyzőnek, „Lelje a nép boldogságában örömét!”

Járvány. Tatrangon a hörghurut a gyermekek közt igen el van terjedve; 300-nál több van benne. Az áll. el. isk. növendékei közül is 73 szenved e járványban. Közegészségi szempontból a járási orvos már kétszer volt a helyszínen. Haláleset: akárhány.

Több egy koldussal. Tatrangon egy szegénysorsu napszámosnak, Bodolai Demeternek a cséplőgép jobb-kezét leszakította. Sebeiből nemsokára fel is gyógyul.

A bukaresti magyar társulat folyó 1886-ik év október 26-án (november 7-én) vasárnap tartja ujonnan épített nagy termének megnyitási ünnepélyét, még pedig a következő műsorral: 1) Zene. 2) Ének. Előadja a bukaresti magyar dalárda. 3) Elnöki megnyitó beszéd. Bartalus Jánostól. 4) Szavalatok. Vizi Gizella k. a. és Németh Gábor által. 5) A végzetes esernyő, 1 felvonásban. Irta Görner K. Személyek: Kuvasz Kleofás, magánzó — Prokupek Ferencz. Dorotya, felesége — Prokupek Ferenczné. Körösi, öcsese — Málnási Géza. Torkos — Németh Gábor. Jakab, Kuvasz inasa — Keszler József. Bagoly, rendőr — Nagy Sándor. A cselekvés helye egy nagy város. Ezt követi táncz reggelig. Szünóra alatt közös vacsora.

Uj lap. Budapesten, november 1-jével uj politikai napilap indult meg. Címe: „Budapesti Ujság.” E lap a „Budapest” mintájára van szerkesztve s mint felhívásában mondja, a nép számára adatik ki. Egy példány ára 2 kr.

Csak egy uj kolerabeteg! Ez a legújabb örvendetes jelentés, a mivel a kolerabizottság vasárnap a fővárost és az egész országot meglepte. Végre valahára tehát reményünk van, hogy megszabadul a főváros ettől a lidércnyomástól, a mi már több mint két hónapja nehezedik reá. A hivatalos jelentés egész terjedelmében így szól: Szombat dél óta csupán egyetlenegy újabb megbetegedés történt, míg a halálesetek száma hat. Az elhaltak mindannyian a régebben megbetegültek közül valók.

Törvényszéki csarnok. A brassói királyi törvényszéknél az alábbi bünygyi végtárgyalások tüzetek ki: 1886. évi november 5-ére Soca Juon és társai ellen lopásért, Pável Balau Junku ellen lopásért.

Ingatlanok birói árverése. Püskerecz község házában 1886. évi November 5-én délelőtt 9 órakor Mokau Revelka ingatlanai 163 frt. 50 kr. kikiáltási ár mellett fognak elárvereztetni, az árverést a hosszufalusi kir. járásbíróság fogatosítja. — Tatrang község házában nov. 6-án d. e. 9 órakor Bulgarea Badiu ingatlanai 162 frt. kikiáltási ár mellett fognak elárvereztetni; az árverést a hosszufalusi kir. járásbíróság fogatosítja.

Brassai piaci árfolyam

— Adler L. Jakab jelentése. —

Brassó, 1886. november hó 4-én.

Román papirpénz a 20 frankos	8.44 vétel	8.48 eladás
ezüstpénz a 20	8.40	8.45
Napoleon d'or (aranypénz)	9.86	9.88
Török lira	11.24	11.26
Arany	5.86	5.88
Orosz papírrubel	1.17	1.18

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Brassó ALEXI könyvnyomdája